

ОБЩИНА ГЪРМЕН

КРАТКОСРОЧНА ПРОГРАМА
за
насърчаване използването на енергия
от възобновяеми източници и биогорива
до 2021 г.



с. Гърмен, обл. Благоевград

СЪДЪРЖАНИЕ

	страница
1. Основание за разработване	6
2. Цел на програмата	6
3. Приложими нормативни актове	7
4. Профил на общината	17
5. Възможности за насърчаване и връзки с други програми	30
6. Проекти	37
7. Източници и схеми на финансиране	41
8. Наблюдение и оценка на реализираните проекти	57
9. Заключение	61
10. Използвани източници	62

Използвани съкращения:

АУЕР	-	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БВП	-	Брутен вътрешен продукт
БГВ	-	Битово горещо водоснабдяване
ВЕИ	-	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	-	Водноелектрическа централа
ВтеЦ	-	Вятърна електрическа централа
КЕВР	-	Комисия за енергийно и водно регулиране
ЕБВР	-	Европейска банка за възстановяване и развитие
ЕЕ	-	Енергийна ефективност
ЕРП	-	Електроразпределително предприятие
ЕС	-	Европейски съюз
ЕСМ	-	Енергоспестяващи мерки
ЕФРР	-	Европейски фонд за регионално развитие
ЕЦ	-	Електрическа централа
ЗП	-	Застроена площ
РЗП	-	Разгърнатата застроена площ
КЕИ	-	Крайна енергийна интензивност
КЕП	-	Крайно енергийно потребление
КЛЕЕВИ	-	Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници
КПД	-	Коефициент на полезно действие

МОСВ	- Министерство на околната среда и водите
МРРБ	- Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НДПВИ	- Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на ВИ, 2005-2015 г.
НЕК	- Национална електрическа компания
НПДЕВИ	- Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
НСИ	- Национален статистически институт
ОП	- Оперативна програма
ОУП	- Общ устройствен план
ПГ	- Парникови газове
ОПНИЕВИБГ	- Общинска програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива
ПРСР	- Програма за развитие на селските райони
ФЕ	- Фотоволтаична енергия
ФЦ	- Фотоволтаична централа
ЕПС	- Електрически превозни средства
ХПС	- Хибридни превозни средства

Мерни единици:

- Ktoe - килотон нефтен еквивалент
- kV - киловолт, мерна единица за електрическо напрежение
- kW - киловат, мерна единица за електрическа мощност
- kWp - киловат пик, мощност на фотоелектричен модул при стандартни условия:
- интензитет на светлината (радиация от 1000 W/m²);
- слънчев референтен спектър AM 1,5 (с това се определя типа и цвета на светлината);
- температура на клетките 25° C
- MW - мегават, мерна единица за електрическа мощност
- MWh - мегават час, мерна единица за енергия 1 MWh = 3,6 GJ = 0,0860 toe
- t - тон
- toe - тон нефтен еквивалент 1 toe = 11,63 MWh, нестандартна мерна единица за енергия
- GJ - гигаджаул

1. ОСНОВАНИЕ ЗА РАЗРАБОТВАНЕ

Краткосрочната програмата за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива на община Гърмен е разработена на основание чл.10 ал.1 и ал.2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) и в съответствие с Националния план за действие за енергията от възобновяеми източници (НПДЕВИ). Повишаването на дела на енергията от възобновяеми източници в енергийния микс на общината и на енергийната ефективност са част от действията на общината за постигане на устойчиво икономическо развитие и опазване на околната среда.

2. ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

Основната цел на тази програма е да бъдат определени възможните дейности и мерки за насърчаване производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници в общината.

Това е свързано с особеностите на общината, достъпността на вида ВЕИ, степента на технологично развитие на съоръженията, наличието на доказан от практиката икономически и екологичен ефект от прилагането на съответната мярка.

В Регионалния план за развитие на Югозападен район за периода 2014-2020 г. главната стратегическа цел е свързана с постигането на устойчив икономически растеж чрез конкурентоспособност, инвестиционна атрактивност, подобрена жизнена среда и укрепен човешки ресурс при съхранено природно и културно наследство.

В Областната стратегия за регионално развитие на област Благоевград до 2020 г. и в Общинския план за развитие на община Гърмен за периода 2014 – 2020 г. са заложили мерки на областно и местно равнище за постигане на целите и приоритетите за регионално развитие.

Реализирането на тези цели следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между държавните и местните власти, представители на бизнеса и други организации. Ефективното използване на местния потенциал и максималното оползотворяване на възможностите за финансиране чрез фондове и програми са ключови фактори за постигане на успех.

За периода на действие на програмата са предвидени дейности и мерки, насочени към:

- ✓ подобряване енергийното управление на общината;
- ✓ смяна на горивната база на локални отоплителни системи с високоефективни инсталации и използване на енергия от възобновяеми източници;
- ✓ повишаване дела на енергията от възобновяеми източници в енергийното потребление в общината;
- ✓ информационни мероприятия, водещи до промяна в поведението и отношението към използването на енергията от ВИ;
- ✓ проучвания.

3. ПРИЛОЖИМИ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

При изготвянето на общинската програма за насърчаване на използването на енергията от възобновяеми източници и при по-нататъшните си действия в това направление общината се ръководи от следните нормативни документи:

Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
(НПДЕВИ)

В плана са представени националната цел и секторните цели, прогнозните криви на растежа на дела на енергията от ВИ и мерките за постигане им. Дефинирани са действията, които трябва да предприемат държавните, общинските и регионални институции до 2020 г. за насърчаване използването на ВЕИ.

Задължителната национална цел на България е:

- ❖ дял на енергия от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия през 2020 г. – 16%,
- ❖ дял на енергия от възобновяеми източници във всички видове транспорт – да се равнява поне на 10 % от крайното потребление на енергия в транспорта.

Националната политика за насърчаване на производството на енергия от ВЕИ има следните цели:

- насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на енергия от ВЕИ и алтернативни енергийни източници;
- насърчаване развитието и използването на технологии за производство и потребление на биогорива и други възобновяеми горива в транспорта;
- диверсификация на енергийните доставки;
- повишаване капацитета на малките и средните предприятия, производителите на енергия от ВЕИ и алтернативни енергийни източници и производителите на биогорива и други възобновяеми горива;
- опазване на околната среда;
- създаване на условия за постигане устойчиво развитие на местно и регионално ниво.

Във Втория национален доклад за напредъка на България в насърчаването и използването на енергия от възобновяеми източници се посочва, че през 2012 г. Република България постигна задължителната национална цел от 16 % дял на енергията от възобновяеми източници (ВИ) в брутното крайно потребление на енергия в страната за 2020 г. В следващите години потреблението на енергия от ВИ продължава да нараства, като с това се увеличава и постигнатия дял на енергията от ВИ в брутното крайно потребление на енергия.

Постигането на задължителната национална цел за 2020 г. е основание, съгласно чл. 18, ал. 2 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) за прекратяване прилагането на част от насърченията за енергийни обекти за производство на електрическа енергия от ВИ, които се заявяват за присъединяване след датата на доклада на министъра на икономиката и енергетиката, в който е отчетено, че общата национална цел по чл. 12, ал. 1 на ЗЕВИ е постигната.

За енергийните обекти по чл. 24, т. 1 от ЗЕВИ - обекти с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии, произведената от тях електрическа енергия се изкупува по преференциални цени, определени от КЕВР.

Постигането на общите и конкретните цели на Енергийния съюз следва да се гарантира чрез съчетаване на инициативи на Съюза със съгласувани национални политики, определени в интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата.

Интегрираният национален план в областта на енергетиката и климата до 2030 г. на Република България ще определя основните цели, етапи, средства, действия и мерки за развитие на националната ни политика в областта на енергетиката и климата.

Основните цели, заложи в Проект на Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата на Република България до 2030 г. са:

- стимулиране на нисковъглеродно развитие на икономиката;
- конкурентоспособна и сигурна енергетика;
- намаляване зависимостта от внос на горива и енергия;
- гарантиране на енергия на достъпни цени за всички потребители.

Национална цел за дял на енергията от възобновяеми източници в
брутното крайно потребление на енергия ≥ 27 %

Национална цел за енергийна ефективност $\geq 27,36$ %

Директива (ЕС) 2018/2001
на Европейския парламент и на Съвета

Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници установява обща рамка за насърчаването на енергията от възобновяеми източници. С нея се задава обвързваща обща цел на Съюза за 2030 г. по отношение на възобновяема енергията – държавите членки колективно осигуряват постигането през 2030 г. на поне 32-процентен дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия в Съюза.

Брутното крайно потребление на енергия от възобновяеми източници във всяка държава членка се изчислява като сбор от:

а) брутното крайно потребление на електрическа енергия от възобновяеми източници;

б) брутното крайно потребление на енергия от възобновяеми източници в сектора за топлинна енергия и енергия за охлаждане; и

в) крайното потребление на енергия от възобновяеми източници в транспорта.

Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета отменя Директива 2009/28/ЕО, считано от 1 юли 2021 г., без да се засягат задълженията на държавите членки през 2020 г., установени в член 3, параграф 1 и приложение I, част А към Директива 2009/28/ЕО.

Директива (ЕС) 2018/2002
на Европейския парламент и на Съвета

Директива (ЕС) 2018/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 година за изменение на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност. С Директива (ЕС) 2018/2002 се установява обща рамка от мерки за насърчаване на енергийната ефективност в Съюза, за да се гарантира постигането на водещите цели на Съюза в областта на енергийната ефективност от 20 % за 2020 г. и от най-малко 32,5 % за 2030 г., и да се създадат условия за допълнителни подобрения на енергийната ефективност след тези дати.

Директивата допринася за прилагането на принципа "енергийната ефективност на първо място."

Директива 2015/1513/ЕО
на Европейския парламент и на Съвета

за изменение на Директива 98/70/ЕО относно качеството на бензиновите и дизеловите горива и за изменение на Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници.

С приетата на 9 септември 2015 г. Директива 2015/1513/ЕО се извършват промени в Директива 2009/28/ЕО, насочени основно към потреблението на биогорива и изпълнението на задължителната цел от 10 % дял на енергията от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия в транспортния сектор към 2020 г.

Съгласно Директива 2009/28/ЕО, делът на енергията от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия в транспортния сектор към 2020 г. трябва да достигне 10 %. За изпълнението на тази цел се разчита основно на конвенционалните биогорива, чието производство следва да се извършва по устойчив начин. С оглед избягване на неблагоприятните странични ефекти, са въведени критерии за устойчивост, които биогоривата и течните горива от биомаса трябва да удовлетворяват, за да може да бъдат отчитани за целите на Директива

2009/28/ЕО.

Ръстът в производството и потреблението на конвенционалните биогорива в резултат от насърчителната политика в областта на енергията от ВИ е очертал риск част от допълнителното търсене на биогорива да бъде осигурявано, чрез увеличаване на площите за земеделие в световен мащаб, което би довело до косвено увеличение на емисиите на парникови газове (ЕПГ), дължащо се на преобразуването на земи. Това от своя страна ще доведе до невъзможност от постигане на задължителната цел за дял на енергията от ВИ в транспорта. По тази причина ЕК предприе преглед на въздействието на непряката промяна в земеползването върху ЕПГ.

С оглед минимизиране на това въздействие ЕК предложи изменение на действащото законодателство в областта на биогоривата (Директива 2009/28/ЕО за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и Директива 98/70/ЕО за качество на горивата).

Основните аспекти, които се отнасят до промените в Директива 2009/28/ЕО, произтичащи от приемането на Директива 2015/1513/ЕО са въвеждане на:

- 7 % праг на конвенционалните биогорива (произведени от суровини, които са хранителни и фуражни култури или са енергийни култури, отглеждани върху земеделска земя) в крайното потребление на енергия в транспорта до 2020 г.;

- установяване на национална цел за потреблението на биогоривата от „ново поколение“, при съобразяване с определената референтна стойност на целта за минимално потребление на биогорива от "ново поколение", произведени от суровини, посочени в част А на приложение IX (Списък с 20 позиции отпадъчни и остатъчни продукти, водорасли и др.) - 0,5 процентни пункта енергийно съдържание от дела на енергията от ВИ в крайно потребление на енергия във всички видове транспорт до 2020 г.;

- списък на суровините и горивата за производство на биогоривата от ново поколение, чиито принос се отчита двукратно - приложение IX, част А и част Б (произведени от използвано олио за готвене и животински мазнини) и петкратно отчитане на електрическата енергия от ВИ, потребявана от пътните превозни средства;

- по-висок процент на намаление на ЕПГ при използването на биогорива и течни горива от биомаса при отчитането им за целите - най-малко 60 % за биогорива и течни горива от биомаса, произведени в инсталации, въведени в експлоатация след 5 октомври 2015 г.;

- удължаване на срока, в който отделените ЕПГ при потреблението на биогорива и течни биогорива от биомаса, произведени от инсталации, които са в експлоатация до 5 октомври 2015 г. или преди това следва да намалят най-малко с 35 % ЕПГ, в сравнение с определените срокове в Директива 2009/28/ЕО – 31

декември 2017 г., вместо 31 декември 2016 г.;

- удължаване на срока, в който отделните ЕПГ при потреблението на биогорива и течни биогорива от биомаса, произведени от инсталации, които са в експлоатация от 1 януари 2018 г. и след това следва да намалят най-малко с 50 % ЕПГ най-малко, в сравнение с определените срокове в Директива 2009/28/ЕО – 1 януари 2018 г., вместо 1 януари 2017 г.

В измененията на Директива 2009/28/ЕО са предвидени промени, свързани с критериите за устойчивост, чието транспониране е предмет на наредбата по чл. 44, ал. 1 на Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) и на методиката по чл. 44, ал. 3 на ЗЕВИ.

Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ).

Законът за енергията от възобновяеми източници е основният нормативен акт, регламентиращ националната политика в областта на енергията от възобновяеми източници. Този закон урежда обществените отношения, свързани с производството и потреблението на:

1. електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници;
2. газ от възобновяеми източници;
3. биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта.

Основните цели на този закон са:

1. насърчаване на производството и потреблението на енергия, произведена от възобновяеми източници;
2. насърчаване на производството и потреблението на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;
3. създаване на условия за включване на газ от възобновяеми източници в мрежите за пренос и разпределение на природен газ;
4. създаване на условия за включване на топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници в топлопреносни мрежи;
5. осигуряване на информацията относно схемите за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на енергия от възобновяеми източници на всички заинтересовани лица, участващи в процеса на производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, на производство и потребление на газ от възобновяеми източници, както и на производство и потребление на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;
6. създаване на условия за постигане на устойчива и конкурентна енергийна политика и икономически растеж чрез иновации, внедряване на нови продукти и технологии;

7. създаване на условия за постигане на устойчиво развитие на регионално и местно ниво;

8. създаване на условия за повишаване на конкурентоспособността на малките и средните предприятия чрез производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници;

9. сигурност на енергийните доставки, снабдяването и техническа безопасност;

10. опазване на околната среда и ограничаване изменението на климата;

11. повишаване на жизнения стандарт на населението чрез икономически ефективно използване на енергията от възобновяеми източници.

Общинските съвети приемат дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива.

Кметът на общината разработва и внася за приемане от общинския съвет общински дългосрочни и краткосрочни програми за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива в съответствие с НПДЕВИ.

Дългосрочните програми се разработват за срок десет години, а краткосрочните програми - за срок три години. В общински схеми за подпомагане могат да участват само проекти, свързани с мерките по общинските програми.

Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ).

Законът има за цел повишаването на енергийната ефективност като част от политиката по устойчиво развитие на страната и урежда обществените отношения, свързани с провеждането на държавната политика за повишаване на енергийната ефективност.

Съгласно закона инвестиционните проекти за изграждане на сгради трябва да са съобразени с техническата, екологичната и икономическата осъществимост на алтернативни високоефективни инсталации и системи за използване на:

1. децентрализирани системи за производство и потребление на енергия от възобновяеми източници;

2. инсталации за комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия;

3. инсталации за централно или локално отопление и охлаждане, както и на такива, които изцяло или частично използват енергия от възобновяеми източници;

4. термопомпи.

По отношение на техническата и икономическата целесъобразност за използване на тези алтернативни инсталации и системи се оценяват и мерките за повишаване на енергийна ефективност, които се препоръчват при всяка реконструкция, основно обновяване, основен ремонт на сграда или на части от сграда в експлоатация.

Националният план за сгради с близко до нулево потребление на енергия 2015 г. – 2020 г.

Националният план за сгради с близко до нулево потребление на енергия 2015 – 2020 г. (НПСБНПЕ) е разработен на основание чл. 9, ал.1 от Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите.

Планът отговаря на нарастващата необходимост за ефективно използване на енергийните ресурси, подобряване качеството на живот чрез енергийна ефективност и ограничаване на негативното въздействие върху околната среда в резултат на употребата на изкопаеми горива. Планът има за цел да превърне концепцията за сгради с почти нулево потребление на енергия в практически приложима алтернатива на бъдещото строителство на нови сгради в България след 2018 г., а при доказана ефективност на разходите - и при обновяване на съществуващи сгради за различните подкатегории на сградите.

Основният замисъл на европейската идея за сгради с близко до нулево потребление на енергия е да се промени съотношението на дяловете на енергийните източници, използвани в сградите, което в съчетание с много добри и балансирани за зима и лято енергийни характеристики на ограждащите елементи да доведе до оптимизиране на годишния разход на енергия до ниски нива, без от това да е повлиян комфортът на обитаване в сградите.

Сградите с потребление на енергия близко до нулево имат продължителен ефект на оптимизирано потребление на енергия. Безспорно такива сгради ще допринесат за осъществяване целите на Съюза и след 2020 г., поради което изграждането на такива сгради са обект на национално планиране в държавите членки.

Друг съществен ефект от изграждане на СБНПЕ е, че обитателите в тях формират осъзнати поведенчески модели за употреба на енергийните ресурси в полза на тяхното действително съхранение и с най-малък отрицателен ефект върху околната среда.

„Сграда с близко до нулево потребление на енергия” е сграда, която отговаря едновременно на следните условия:

а) енергопотреблението на сградата, отговаря на клас А от скалата на класовете за енергопотребление за съответния тип сгради;

б) не по-малко от 55 на сто от потребената (доставената) енергия за отопление, охлаждане, вентилация, гореща вода за битови нужди и осветление е енергия от възобновяеми източници, разположени на място на ниво сграда или в близост до сградата.

Според Закона за енергийната ефективност (§1, т.14 от Допълнителните разпоредби): "Нова сграда" е всяка новоизградена сграда до 6 години от въвеждането ѝ в експлоатация.

Национална дългосрочна програма за насърчаване на инвестиции за изпълнение на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите от обществения и частния национален жилищен и търговски сграден фонд 2016-2020 г.

Програмата е разработена на основание чл. 5, ал. 3, т. 4 от ЗЕЕ, във връзка със задълженията на държавите-членки, в т.ч. България, произтичащи от чл. 4 на Директива 2012/27/ЕС.

Главната цел на Програмата е създаване на устойчив модел на управление на енергийната ефективност в България чрез прилагане на ефективни, интегрирани и насочени към устойчиво развитие политики, гъвкави финансови механизми и успешни практики за достигане на високо национално ниво на енергийни спестявания с грижа към хората и качеството на техния живот, намаляване на въглеродните емисии в атмосферата и съхранение на енергийните ресурси на България.

Специфични цели:

1. Привличане на частния капитал за повишаване на енергийната ефективност чрез осигуряване на правилно функциониране на вътрешния пазар на енергоефективни услуги при крайните потребители на енергия в сгради;

2. Повишаване енергийната ефективност на сградите от обществения и частния национален жилищен и търговски сграден фонд до високо национално ниво на енергийни спестявания, чрез мащабно прилагане на мерки за подобряване на енергийните характеристики на сградите по разходно-ефективни методи и на нивото на високоефективни технологии;

3. Осъществяване на ефективен национален мониторинг на енергийните и екологичните характеристики на сградите в България, чрез прилагане постиженията на българската наука и успешни европейски и световни практики в областта на енергийната ефективност на сгради;

4. Разработване на национален механизъм за устойчив поведенчески модел на крайните потребители за ефективно използване на енергията в сгради.

Други нормативни актове:

- ❖ Закон за енергетиката (ЗЕ);
- ❖ Закон за устройство на територията (ЗУТ);
- ❖ Закон за опазване на околната среда (ЗООС);
- ❖ Закон за биологичното разнообразие (ЗБР);
- ❖ Закон за собствеността и ползването на земеделски земи (ЗСПЗЗ);
- ❖ Закон за горите;
- ❖ Закон за чистотата на атмосферния въздух и подзаконовите актове за неговото прилагане;
- ❖ Закон за водите;
- ❖ Закон за рибарство и аквакултурите;
- ❖ Наредба № 14 от 15.06.2005 г. за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на съоръженията за производство, преобразуване, пренос и разпределение на електрическа енергия ;
- ❖ Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми;
- ❖ Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда;
- ❖ НАРЕДБА № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи
- ❖ Наредба № 3 от 31.07.2003 г. за актовете и протоколите по време на строителството.

Нормативната рамка търпи развитие и общината следи актуалните изменения за своевременно въвеждане на всички нови изисквания и актуализация на общинската програма за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници.

4. ПРОФИЛ НА ОБЩИНАТА

4.1. Географско местоположение

Община Гърмен е разположена в югозападната част на България и е в административно-териториалните граници на област Благоевград. Граничи с общините Сатовча, Банско, Хаджидимово, Гоце Делчев и Велинград. Територията на общината обхваща части от рида Дъбраш в Западните Родопи и Гоцеделчевското поле. Релефът е предимно планински и полупланински, който преминава в хълмист в югозападната част на общината. Средната надморска височина е 1164 м., а вертикалното разчленение 270 м. Най-висока точка е връх Беслет – 1938 м, а най-ниска – река Места – 500 м.

Община Гърмен се намира на границата на умереноконтиненталния и преходносредиземноморския климатичен пояс. Очертани са два климатични района:

Климатичният район по поречието на река Места се намира под средиземноморско влияние. Средната годишна температура за ниските части на района е 11° С, а за високите части – 8,5° С. Валежите са между 620 и 780 мм, от които около 28% от валежните суми падат през зимата. Зимата е сравнително мека. В местата с малка надморска височина лятото е топло, слънчево и сухо, а в по-високите части на района – умерено топло. Средната юлска температура в по-ниската част е 21,5° С, а за високите части – 18,5° С. Характерни за летния сезон са засушаванията, в резултат на които сумата на валежите се променя в широки граници от 13 до 155 mm.

Планинският климатичен район обхваща по-голямата част от общината и неговото влияние се определя от надморската височина и релефа на терена. Въпреки това, и в най-студения месец от годината (януари) в най-ниските части на терена средномесечната температура е сравнително висока – минус 2° С. Пролетта в планинския климатичен район настъпва със закъснение в сравнение с низините. Лятото в тези зони е относително по-хладно, със средна месечна температура през месец юли 18° С, а за високите части – 10,5° С. Съответно в тези зони е по-ниска и средната абсолютна максимална температура, която за ниската част е 32° С, а за високата – 23° С. За разлика от пролетта, есента е по-суха и с повече безоблачни дни. До периода 28 октомври – 13 ноември средната денонощна температура се задържа устойчиво на 5° С, а от 20 август до 10 октомври – над 10° С. Сумата на валежите през този сезон е от 180 до 280 mm.

4.2. Площ, брой населени места, население

Община Гърмен включва 16 населени места с общински център - село Гърмен. Заема площ от 388.48 кв.км., което е около 6 % от територията на област Благоевград.



Фиг. 4.1. Община Гърмен – населени места

Данни за площта и населениенето (към 31.12.2018 г. – НСИ) са показани в следната таблица:

Табл.4.1

	Населени места	Площ (кв.км)	Брой жители
1.	с. Балдево	8.038	167
2.	с. Горно Дряново	11.107	961
3.	с. Гърмен	16.232	1980
4.	с. Дебрин	18.023	2245
5.	с. Долно Дряново	13.497	1197
6.	с. Дъбница	11.200	1800
7.	с. Ковачевица	117.060	39
8.	с. Крушево	12.495	242
9.	с. Лещен	16.569	3
10.	с. Марчево	5.920	158
11.	с. Огняново	10.394	1530
12.	с. Ореше	14.556	198
13.	с. Рибново	57.475	2822

14.	с. Скребатно	30.086	242
15.	с. Осиково	38.147	502
16.	с. Хвостяне	7.680	707
	Община Гърмен	388.479	14793

4.3. Сграден фонд

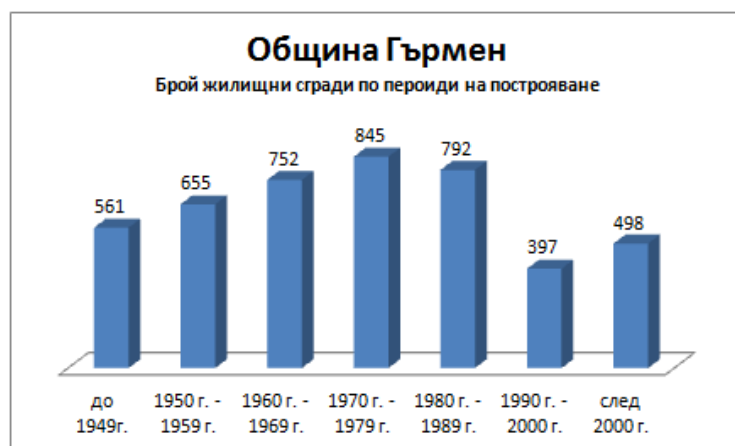
4.3.1. Сгради на физически лица - В община Гърмен броят на жилищните сгради е 4500 (към 31.12.2017 г. – НСИ).

Според конструкцията на сградите около 80% (3591 бр.) са тухлените сгради. Разпределението по видове е показано на фигурата по-долу.



Фиг.4.2. Жилищни сгради според конструкцията

Разпределението на сградите в зависимост от периода на построяване е показано на фиг. 4.3. Над 80% от жилищните сгради са построени преди 1990 г. Това предполага по-ниски изисквания към енергийните показатели на съществуващите сгради, чиито проекти са били съобразени с действащата нормативна уредба тогава. Амортизацията от продължителната експлоатация също влошава енергийната ефективност на сградите.



Фиг.4.3. Разпределение на сградите по периоди на построяване

Полезната площ на сградите на физически лица е 407799 кв.м. (към 31.12.2017 г. – НСИ).

Обитаваните сгради в общината са около 82% от всички сгради. Жилищата в община Гърмен се обитават средно от 2,9 лица, при стойност на този показател за 2018 г. за селата в област Благоевград – 2.1.

Почти половината, 48% от жилищата в общината са с три и четири стаи, най-малък е броят на едностайните жилища. Разпределението в зависимост от броя на стаите е показано на фиг. 4.4.



Фиг.4.4. Разпределение на жилищата според броя на стаите

Над 99 % от жилищата са частна собственост на физически лица. Частните жилища на юридически лица са 25 броя, а държавни и общински – 13 броя.

4.3.2. Сгради в сектора на услугите

4.3.2.1. Сградите, общинска собственост са показани в следната таблица:

Табл.4.2.

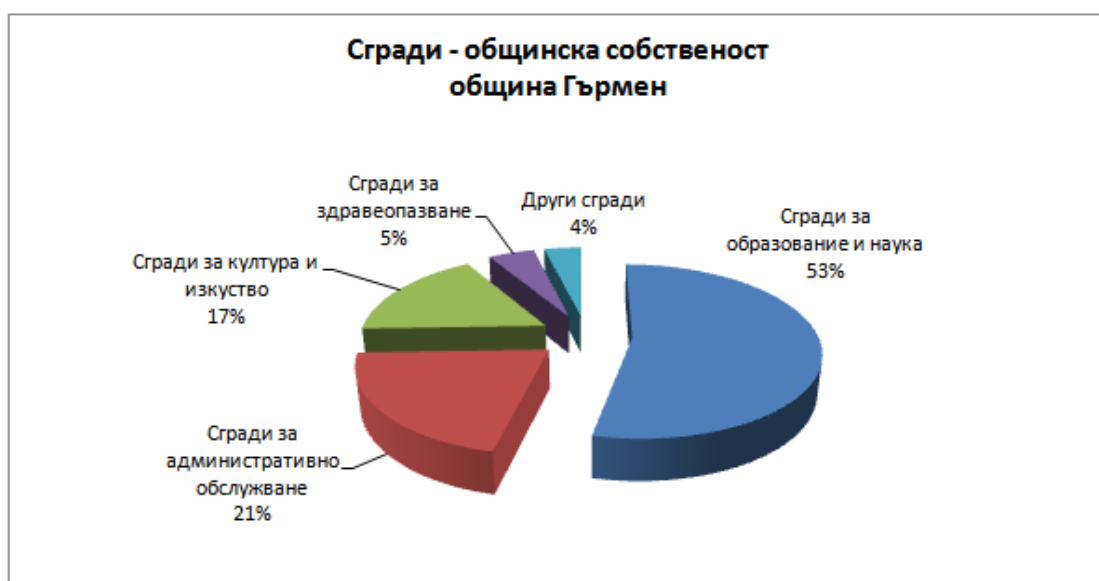
№	Наименование на сградата	Адрес	РЗП
1	Административна сграда (стара) – с.Гърмен	с. Гърмен	450
2	Административна сграда (нова) – с.Гърмен	с. Гърмен	540
3	Масивна сграда - с.Гърмен	с. Гърмен	160
4	Читалище - с.Гърмен	с. Гърмен	1780
5	Детска градина - с.Гърмен	с. Гърмен	600
6	Училище - с.Гърмен	с. Гърмен	1200
7	Ремонтна работилница - с. Гърмен	с. Гърмен	168
8	Здравна служба - с.Гърмен	с. Гърмен	300
9	Училищна сграда - с.Гърмен	с. Гърмен	660
10	Читалище и кметство - с.Балдево	с. Балдево	320
11	Кметство - с.Горно Дряново	с. Горно Дряново	630
12	Здравна служба - с.Горно Дряново	с. Горно Дряново	240
13	Детски дом - с.Горно Дряново	с. Горно Дряново	144
14	Училище 1 - с.Горно Дряново	с. Горно Дряново	585
15	Училище 2 - с.Горно Дряново	с. Горно Дряново	484
16	Кметство - с.Лещен	с. Лещен	160
17	Кметство - с Дебрен	с. Дебрен	320
18	Училище старо - с.Дебрен	с. Дебрен	800
19	Училище ново - с.Дебрен	с. Дебрен	1940
20	Детска градина - с.Дебрен	с. Дебрен	800
21	Младежки дом - с.Дебрен	с. Дебрен	255
22	Кметство - с.Долно Дряново	с. Долно Дряново	164
23	Училище - с.Долно Дряново	с. Долно Дряново	1800
24	Здравен пункт - с.Долно Дряново	с. Долно Дряново	200

Община ГЪРМЕН - Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива до 2021 г.

№	Наименование на сградата	Адрес	РЗП
25	Кметство - с.Дъбница	с. Дъбница	180
26	Читалище - с.Дъбница	с. Дъбница	800
27	Административна сграда (към механ. цех) - с.Дъбница	с. Дъбница	400
28	Столова (към механичен цех) - с.Дъбница	с. Дъбница	800
29	ОУ "Христо Ботев" - с.Дъбница	с. Дъбница	1644
30	Училище старо - с.Дъбница	с. Дъбница	540
31	Детска градина - с.Дъбница	с. Дъбница	840
32	Административна сграда /ТКЗС/ - с.Дъбница	с. Дъбница	795
33	Здравна служба - с.Ковачевица	с. Ковачевица	240
34	Училище - с.Ковачевица	с. Ковачевица	290
35	Кметство и читалище - с.Ковачевица	с. Ковачевица	550
36	Училище - с.Крушево	с. Крушево	180
37	Кметство - с.Марчево	с. Марчево	300
38	Училище - с.Марчево	с. Марчево	240
39	Кметство - с.Огняново	с. Огняново	210
40	Здравна служба - с.Огняново	с. Огняново	360
41	Пенсионерски клуб - с.Огняново	с. Огняново	290
42	Детска градина - с.Огняново	с. Огняново	600
43	Училище - с.Огняново	с. Огняново	1080
44	Читалище - с.Огняново	с. Огняново	1440
45	Кметство - с.Ореше	с. Ореше	216
46	Училищна сграда - с.Ореше	с. Ореше	320
47	Кметство ново - с.Осиково	с. Осиково	160
48	Кметство старо - с.Осиково	с. Осиково	180
49	Детска градина - с.Осиково	с. Осиково	72
50	Кметство - с.Рибново	с. Рибново	255
51	Читалище - с.Рибново	с. Рибново	640

№	Наименование на сградата	Адрес	РЗП
52	Здравен дом - с.Рибново	с. Рибново	240
53	Детска градина - с.Рибново	с. Рибново	154
54	Училище - с.Рибново	с. Рибново	1110
55	Кметство и читалище - с.Скребатно	с. Скребатно	290
56	Музей - с.Скребатно	с. Скребатно	119
57	Училище- с.Скребатно	с. Скребатно	600
58	Кметство - с.Хвостяне	с. Хвостяне	1260
59	Училище - с.Хвостяне	с. Хвостяне	920
60	Физкултурен салон към училище - с.Хвостяне	с. Хвостяне	160

Разпределението на сградите общинска собственост, в зависимост от предназначението им, е показано на фиг.4.5.



Фиг.4.5. Разпределение на общинския сграден фонд в зависимост от предназначението на сградите

От общинските сгради най-голям е дялът на сградите за образование и наука, след тях са сградите за административно обслужване.

На територията на община Гърмен функционират 2 средно общообразователни училища и 6 основни училища. Целодневните детски градини са 3 – в селата Гърмен, Долно Дряново и Рибново /с филиал в село Осиково/, а

Обединени детски заведения има в с. Огняново, с филиали в Горно Дряново, с. Дебрен и с. Дъбница.

Потреблението на горива и енергия за 2017 и 2018г. в сградите, общинска собственост е показано в следващите таблици и фигури. Обхванати са сградите с РЗП над 250 кв.м. Количеството електроенергия включва използваната енергия за отопление и други цели.

Табл. 4.3.

Година	Потребление на горива и енергия, MWh					
	ел.енергия	дизелово гориво	дърва	въглища	пелети	Общо
2017	334	281	396	151	262	1425



Фиг. 4.6. Енергопотребление за 2017 г.

Табл. 4.4.

Година	Потребление на горива и енергия, MWh					
	ел.енергия	дизелово гориво	дърва	въглища	пелети	Общо
2018	383	213	396	91	415	1498



Фиг. 4.7. Енергопотребление за 2018 г.

От фигурите по-горе се вижда как се променят различните дялове в енергийния микс на общината:

- Намаляване на използването на дизелово гориво за отопление. От 20% през 2017 г. достига до 14 % през 2018 г.;
- Намаляване на дела на въглищата - от 11% през 2017 г. достига до 6 % през 2018 г.;
- Увеличаване на използването на пелети за отопление на общинските сгради – от 18 % през 2017 г. до 28 % през 2018 г.;
- Слабо намаление на използването на дърва в отоплението – от 28% до 26%.;
- Без съществена промяна на дела на електроенергията, която освен за отопление се използва и за други цели.

4.3.2.2. Сгради в сектора на услугите – частна собственост.

Търговията и услугите в общината са сравнително добре развити. Разположението на общината е предпоставка за развитие на различни видове туризъм – културно-исторически, селски туризъм, балнеоложки, планински и екотуризъм. На територията на общината има сгради в областта на търговията, общественото хранене, услугите, сгради в областта на хотелиерството, курортен комплекс, почивна база и туристическо селище.

По данни на НСИ за 2017 г. местата за настаняване са 15, с 273 стаи, 584 легла, Хотелите в общината са 9, с 212 стаи и 471 легла.

Използването на енергия от възобновяеми източници в тези сгради е предимно чрез инсталирани слънчеви колектори за БГВ.

4.4. Промислени предприятия – сграден фонд, енергийно потребление и потребление на енергия от възобновяеми източници в промишлени системи.

Промислеността в община Гърмен е слабо развита. Индустриалните предприятия са малко, развитието на добивната промишленост е свързано предимно с добив на скалнооблицовъчни материали, лигнитни въглища и дърводобив. Фирмите, регистрирани в общината представляват дребния и среден бизнес. Те са в сферата на шивашката и обувната промишленост, хранително-вкусовата промишленост и преработката на дървесина, производство на мебели и др.

На този етап общината не разполага с данни относно състоянието на сградния фонд, енергийното потребление и потреблението на енергия от възобновяеми източници в промишлените предприятия.

4.5. Транспорт

Пътната мрежа на територията на община Гърмен е добре изградена. Достъпът до съседните общини, областния център и другите градове е осигурен посредством наличните участъци от републиканската и общинската пътна мрежа. Транспортните комуникации в общината се осъществяват чрез третокласни пътища (34 км) и общински пътища (55 км). Планинският релеф и пограничното разположение на общината определят и по-ниската гъстота на пътната мрежа (23км/100кв.км), но пространствената ѝ организация позволява сравнително бърз достъп до всички населени места и до съседните общини.

Главната пътна артерия в общината е път III-197 Гоце Делчев-Сатовча-Доспат и път Господинци-Огняново-Гърмен-Дъбница-Абланица, които свързват общината със съседните общини, областния град и националната пътна мрежа. Важно значение за социално-икономическото развитие на общината е връзката с път II-19 Симитли-Разлог-Гоце Делчев-Драма, особено след откриването на ГКПП „Илинден“.

Асфалтовата настилка на пътищата в община Гърмен е в сравнително добро състояние. Изградените съоръжения (мостове, водостоци, подпорни стени и канавки) също са в добро техническо състояние. Част от пътната мрежа в общината е в лошо състояние и не отговаря на изискванията за сигурен и бърз транспорт.

Привеждането на транспортната инфраструктура в по-добро състояние, възстановяването и подобряването на уличните настилки в населените места на

територията на общината ще осигури на превозните средства условия за оптимален, по-екологичен и енергоспестяващ режим на работа.

Транспортното обслужване на населението се извършва основно чрез автобусен транспорт и лични транспортни средства.

Общината разполага със 7 служебни автомобили, от които 3 са на възраст под 10 години. Горивна база – дизелово гориво и бензин. Не разполага с автомобили за извозване на отпадъци и за почистване на улици.

Използването на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта на територията на общината на този етап се ограничава до задължителния процент на смесване на дизеловото и бензиново гориво с биогорива от търговците на горива в транспорта по смисъла на чл. 47 от ЗЕВИ.

През 2016 – 2018 г. са изпълнени проекти за реконструкция на участъци от уличната мрежа в населените места на територията на община Гърмен. Извършена е реконструкция и рехабилитация на Общински пътища BLG1113 / III - 197, Гоце Делчев - Сатовча / - Крушево – Ореше“; и BLG2118 / III - 197, Гоце Делчев - п.к. III - 1905 / - Гърмен”.

Предстои реконструкция на уличната мрежа в някои от населените места в общината.

На територията на общината няма изградена железопътна инфраструктура. Най-близката жп гара е гара Генерал Тодоров, разположен на 52 км от с. Гърмен. На 40 км от общинския център се намира гара Добринище, от теснопътна жп линия Добринище – Септември.

4.6. Селско и горско стопанство.

Земеделските земи в общината заемат 95927 дка площ (към 31.12.2011 г. по данни на НСИ), като от тях около 68 000 дка (70%) са обработваема земя. Поливните площи са около 14 500 дка., но хидромелиоративната система е силно амортизирана и се нуждае от обновяване. Почвено-климатичните условия са благоприятни за отглеждане на тютюн, картофи, овощни насаждения, зеленчуци. Традициите и опита на местното население са свързани най-вече с отглеждането на тютюн и картофи. Зеленчукопроизводството и отглеждането на други култури са предимно за лично потребление на населението.

В общината има добри условия за развитие на животновъдство, като най-застъпени са говедовъдството и овцевъдството. Животните се отглеждат в семейни стопанства, няма големи ферми. В преобладаваща част от случаите животните се

отглеждат при примитивни условия, липсва контрол на качеството на произвежданата продукция, не се използват иновативни технологии и съоръжения.

Площта на горския фонд в общината е 284259 дка (към 31.12.2011 г. по данни на НСИ), което е около 75 % от територията на общината.

На територията на община Гърмен преобладават иглолистните гори, които заемат 24557 ха. Шикоролистните гори са 4190 ха и са в местата с по-малка надморска височина. От тях само малка част са високостъблени.

Около 96.5% от горската територия в общината е държавна собственост. Общинските гори са около 2%, а частните – 1.5 %.

На 700 м.н.в. преобладават дъбовите гори. Най-широко разпространени са формациите на благуна, косматия дъб, виргилиевия дъб и често срещаните смесени гори от благун и цер, а в най-ниските части край реките, проникват редица средиземноморски видове като пърнар, източен чинар, местенски дъб и други. На надморска височина от 700 до 1000 м. виреят горунът и обикновеният габър, с частично участие на воден габър, черен бор, обикновен кестен, келявият габър, леската, люлякът и редица тревни съобщества. Над 1000-1300 м н.в. господства обикновеният бук, който на места формира смесени гори с бялата ела и обикновената ела, с участие на воден габър, черен бор, бреза и трепетлика. Над 1300-1500 м н.в. е представен белия бор и по-малко смърча, на места се срещат бреза, трепетлика, ела и черен бор, а по билото широко разпространени са сибирската хвойна, черната и червената боровинки. В малка зона около връх Беслет се среща сибирска хвойна, черна, червена и синя боровинки. Територията е богата на билки, диворастящи плодове и гъби. Обявяването на отделни горски масиви за защитени територии и голямата концентрация на редки и защитени видове растения с национална, европейска и световна значимост разкриват широки възможности за организиране на ботанически експедиции.

Богатия горски фонд определя важно място на дърводобива и дървопреработването в икономическото развитие на общината. Предприятията с основна дейност дърводобив и дървопреработване са 49.

Доход за населението осигурява и събирането на диворастящи гъби, билки и горски плодове. Има добри условия за развитие на ловен туризъм.

Защитените територии в района на община Гърмен са сред категориите, разрешаващи достъп на туристи, в някои случаи само по маркирани пътеки. С най-висок природозащитен статут е поддържания резерват "Тъмната гора", опазващ вековни смесени гори от смърч, бук и ела с прилежаща буферна зона, наскоро обявена за отделна защитена територия – защитена местност „Беслет“. Уникалните скалните образувания „Кози камък“ и „Каялийски скали“ са обявени за природни забележителности. 8 дървета са обявени за вековни – 4 източни чинара (3 в Гърмен и 1 в Огняново), 2 бряста (Огняново) и 2 тополи (Дъбница).

Други защитени територии в общината са архитектурни резервати и паметници на културата с национално значение.

Защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000:

Части от територията на община Гърмен попадат в екологичната мрежа Натура 2000:

Защитена зона „Западни Родопи” с код BG0002063 – защитена зона по директивата за птиците – с. Ковачевица, с. Осиково, с. Скребатно

Защитена зона „Места” с код BG0002076 – защитена зона по директивата за птиците – с. Балдево, с. Горно Дряново, с. Гърмен, с. Дебрен, с. Дъбница, с. Ковачевица, с. Лещен, с. Марчево, с. Огняново, с. Осиково, с. Рибново, с. Скребатно, с. Хвостяне.

Защитена зона „Река Места” с код BG0001021 – защитена зона по директивата за местообитанията – с. Балдево, с. Осиково, с. Рибново, с. Скребатно.

Защитена зона „Родопи - Западни” с код BG0001030 – защитена зона по директивата за местообитанията – с. Горно Дряново, с. Дебрен, с. Долно Дряново, с. Ковачевица, с. Лещен, с. Марчево, с. Огняново, с. Ореше, с. Осиково, с. Рибново, с. Скребатно.

Мерки за преодоляване, намаляване или възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяването на НПДЕВИ върху защитените зони, произтичащи от Становището по Екологична оценка на НПДЕВИ:

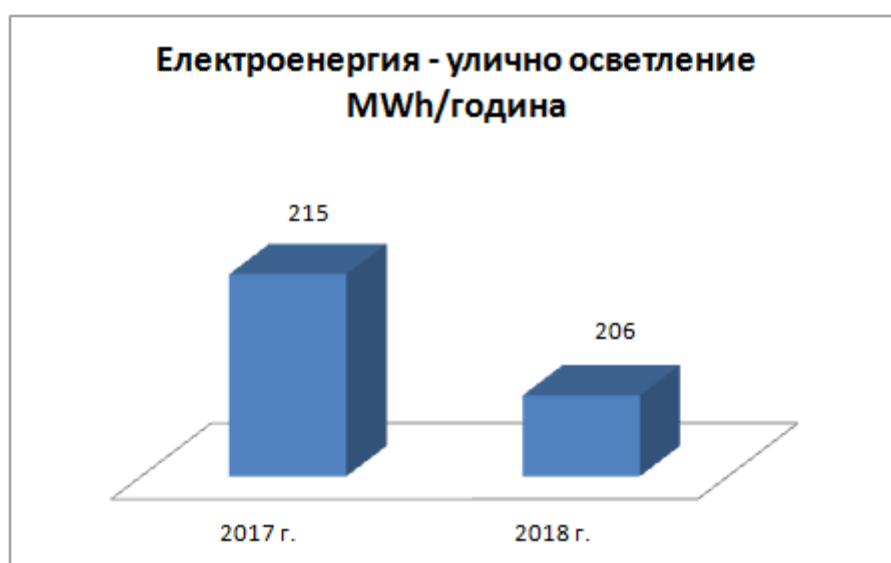
За фотоволтаици - за предотвратяване на значителни отрицателни въздействия (смъртност, бариерен ефект, безпокойство, загуба на местообитания за хранене, прогонване) върху видовете, предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000, подпомагане постигането на благоприятния им природозащитен статус, подпомагане постигането на целта за спиране загубата на биологично разнообразие, за периода на действие на настоящия НПДЕВИ се въвежда забрана за провеждане на нови (за които няма стартирала процедура към датата на издаване на Становището по ЕО) съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за фотосоларни/фотоволтаични съоръжения/инсталации в земеделския и горския фонд, в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно охраняване на обекти или в нарушени терени.

За вятърни генератори - за предотвратяване на значителни отрицателни въздействия (смъртност, бариерен ефект, безпокойство, загуба на местообитания за хранене, прогонване) върху видовете, предмет на опазване в защитените зони от екологичната мрежа Натура 2000, подпомагане постигането на благоприятния им природозащитен статус, подпомагане постигането на целта за спиране

загубата на биологично разнообразие, осигуряване на безопасни миграционни коридори на мигриращи видове птици (пеликани, щъркели, жерави, грабливи птици и водолюбиви птици), за периода на действие на настоящия НПДЕВИ се въвежда забрана за провеждане на нови (за които няма стартирала процедура към датата на издаване на Становището по ЕО) съгласувателни процедури по реда на ЗООС и ЗБР за вятърни генератори на територията на земеделския и горския фонд в границите на всички защитени зони от мрежата Натура 2000, с изключение на такива за самостоятелно охраняване на обекти или в нарушени терени.

4.7. Външна осветителна уредба

Всички населени места на територията на община Гърмен са електроснабдени, като електроснабдителната мрежа е сравнително добре изградена. В края на 2016 г. в с.Огняново са инсталирани 24 бр. улични лампи, захранвани със слънчева енергия. Годишното потребление на електроенергия за улично осветление в общината е показано на фиг.4.8.



Фиг. 4.8. Електроенергия за улично осветление 2017 и 2018 г.

5. ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ. ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПРОГРАМИ

Възможности за използване на различните ВЕИ от крайния потребител на енергия директно и след преобразуване:

Табл.5.1.

ВЕИ	Първоначална трансформация	Продукт, на пазара за крайно енергийно потребление
Биомаса	Директно, без преработване	<ul style="list-style-type: none"> ▪ дървесина ▪ битови отпадъци ▪ селскостопански отпадъци ▪ други
	Преработване	<ul style="list-style-type: none"> ▪ брикети ▪ пелети ▪ други
	Преобразуване в биогорива	<ul style="list-style-type: none"> ▪ твърди (дървени въглища) ▪ течни (био-етанол, био-метанол, био-дизел и т.н.) ▪ газообразни (био-газ, сметищен газ и т.н.)
	Преобразуване във вторични енергии	<ul style="list-style-type: none"> ▪ електроенергия ▪ топлинна енергия
Водна енергия	Преобразуване (ВЕЦ)	електроенергия
Енергия на вятъра	Преобразуване (Вятърни генератори)	електроенергия
Слънчева енергия	Преобразуване	топлинна енергия
	Преобразуване	електроенергия
Геотермална енергия	Без преобразуване	топлинна енергия
	Преобразуване	електроенергия

Възможностите за използване на енергия от ВИ на територията на общината са свързани с ефективното усвояване на достъпния потенциал на различните видове ВЕИ.

Приоритети за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници за периода 2019-2021 г.:

5.1. Въвеждане на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми източници в сградите, общинска собственост

Съгласно Закона за енергийна ефективност сградите за обществено обслужване с разгъната застроена площ над 250 кв.м. в експлоатация подлежат на задължително обследване и сертифициране за енергийна ефективност.

Сгради, общинска собственост, с РЗП над 250 кв.м.

Табл.5.2.

№	Наименование на сградата	Адрес	РЗП
1	Административна сграда (стара) – с.Гърмен	с. Гърмен	450
2	Административна сграда (нова) – с.Гърмен	с. Гърмен	540
3	Читалище - с.Гърмен	с. Гърмен	1780
4	Детска градина - с.Гърмен	с. Гърмен	600
5	Училище - с.Гърмен	с. Гърмен	1200
6	Здравна служба - с.Гърмен	с. Гърмен	300
7	Училищна сграда - с.Гърмен	с. Гърмен	660
8	Читалище и кметство - с.Балдево	с. Балдево	320
9	Кметство - с.Горно Дряново	с. Горно Дряново	630
10	Училище 1 - с.Горно Дряново	с. Горно Дряново	585
11	Училище 2 - с.Горно Дряново	с. Горно Дряново	484
12	Кметство - с Дебрен	с. Дебрен	320
13	Училище старо - с.Дебрен	с. Дебрен	800
14	Училище ново - с.Дебрен	с. Дебрен	1940
15	Детска градина - с.Дебрен	с. Дебрен	800
16	Младежки дом - с.Дебрен	с. Дебрен	255
17	Училище - с.Долно Дряново	с. Долно Дряново	1800
18	Читалище - с.Дъбница	с. Дъбница	800
19	Административна сграда (към механ. цех) - с.Дъбница	с. Дъбница	400
20	Столова (към механичен цех) - с.Дъбница	с. Дъбница	800

№	Наименование на сградата	Адрес	РЗП
21	ОУ "Христо Ботев" - с.Дъбница	с. Дъбница	1644
22	Училище старо - с.Дъбница	с. Дъбница	540
23	Детска градина - с.Дъбница	с. Дъбница	840
24	Административна сграда /ТКЗС/ - с.Дъбница	с. Дъбница	795
25	Училище - с.Ковачевица	с. Ковачевица	290
26	Кметство и читалище - с.Ковачевица	с. Ковачевица	550
27	Кметство - с.Марчево	с. Марчево	300
28	Здравна служба - с.Огняново	с. Огняново	360
29	Пенсионерски клуб - с.Огняново	с. Огняново	290
30	Детска градина - с.Огняново	с. Огняново	600
31	Училище - с.Огняново	с. Огняново	1080
32	Читалище - с.Огняново	с. Огняново	1440
33	Училищна сграда - с.Ореше	с. Ореше	320
34	Кметство - с.Рибново	с. Рибново	255
35	Читалище - с.Рибново	с. Рибново	640
36	Училище - с.Рибново	с. Рибново	1110
37	Кметство и читалище - с.Скребатно	с. Скребатно	290
38	Училище- с.Скребатно	с. Скребатно	600
39	Кметство - с.Хвостяне	с. Хвостяне	1260
40	Училище - с.Хвостяне	с. Хвостяне	920

При обследването за енергийна ефективност се анализират възможностите за оползотворяване на енергия от възобновяеми източници и се предписват подходящи мерки.

При повишаването на енергийната ефективност се въвеждат предписаните при обследванията мерки за използване на енергия от възобновяеми източници, като по този начин се постига мултиплициран ефект от повишаването на енергийната ефективност и използването на енергия от ВИ.

В сградите, за които не се изисква задължително обследване и сертифициране, могат да се реализират мерки за използване на енергия от възобновяеми източници при реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство.

Най-голям ефект би имало използването на енергия от ВИ в общинските сгради в следните направления:

✓ смяната на горивната база при системите за отопление, като съществуващите водогрейни котли, използващи нафта, промишлен газол, дизелово гориво, мазут и електроенергия се заменят със съвременни съоръжения с висок КПД, работещи с биомаса (пелети, дървесни брикети, чипс и др.);

✓ при използване на гореща вода за битови нужди - въвеждане на технологии за преобразуване на слънчевата енергия в топлинна, включващи инсталирането на слънчеви колектори.

Очакван ефект:

Използването на енергия от ВИ в общинските сгради води до намаляване разходите за горива и енергия, усилване на ефекта от мерките за повишаване на енергийната ефективност и потребление на енергия от възобновяеми източници;

Въведените дейности и мерки подпомагат постигането на стратегическите цели и приоритети, посочени в Общинския план за развитие на община Гърмен, свързани с подобряване състоянието на социалната инфраструктура, повишаване качеството на услугите, предлагани в реновираните сгради и за опазването на околната среда.

Изпълнява се нормативно заложеното изискване публичните органи на национално, регионално и местно ниво да служат за пример по отношение на енергийната ефективност. Очаква се обновяването на сградите, притежавани от публични органи, да има стимулиращата роля, тъй като те представляват значителен дял от сградния фонд и са с висока степен на видимост в публичния живот.

5.2. Възможности за използване на енергия от ВИ при изграждане и реконструкция на улично, парково, декоративно и фасадно осветление на територията на общината

При ремонт и модернизация на уличното осветление, обновяване на публичните пространства, изграждане и реконструкция на спортни съоръжения, на специализирана туристическа инфраструктура и при изграждане на нови обекти може да се използват системи, базирани на LED технология и захранвани от източник на възобновяема енергия.

Очакван ефект:

Използването на възобновяема енергия при системите за улично осветление води до значително намаляване разходите за електроенергия при постигнати норми за осветеност в населените места.

Мярката подпомага постигането на заложените в Общинския план на община Гърмен приоритети, свързани с изграждане и подобряване на техническата инфраструктура, устойчиво развитие на туризма, повишаване жизнения стандарт на населението, опазване на околната среда.

5.3. Подобряване на стандарта на живот на населението на територията на общината чрез насърчаване използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми източници в жилищните сгради.

Процесът на преминаване към енергетика с ниски нива на вредни емисии е свързан с повишаване на енергийната ефективност, увеличаване използването на енергия от възобновяеми източници в брутно крайно енергийно потребление, подобряване на енергийното управление, внедряване на нови технологии и услуги.

По-ниски разходи на потребителите на енергия могат да бъдат постигнати посредством намаляване на енергийните нужди на сградите.

В жилищните сгради в общината с възможност за най-широко приложение, подходящо и достъпно би било потреблението на енергия от възобновяеми източници чрез:

- Използване на ефективни средства за изгаряне на биомаса (дърва за огрев, дървесни трески, пелети). получена по устойчив начин, със съответните качествени характеристики. В зависимост от големината на сградата, отопляваната площ, начина на обитаване се определя най-подходящия начин за отопление – чрез индивидуални уреди във всяко помещение или изграждане на локална сградна отоплителна система (с радиаторна мрежа).

- При относително високо потребление на гореща вода за битови нужди и при подходящи условия целесъобразно би било въвеждането на технологии за преобразуване на слънчевата енергия в топлинна, включващи инсталирането на слънчеви колектори.

От решаващо значение е да се повишава осведомеността на жителите в общината относно мерките за подпомагане, начините за финансиране, ползите и практическите особености на използване на енергията от възобновяеми източници.

Информационните и обучителните кампании, проведени сред населението на общината, ще допренесат за повишаването на броя на домакинствата, използващи енергия от ВИ.

Изпълнението на заложените мерки би довело до осигуряване на устойчиво отопление, което оползотворява местните ресурси и е икономически по-изгодно за потребителите.

Очакван ефект:

Използването на възобновяема енергия заедно с повишаването на енергийната ефективност в жилищните сгради води до намаляване на разходите за горива и енергия на домакинствата, подобряване на битовите условия и повишаване на комфорта в домовете.

Мерките ще подпомогнат постигането на целите и приоритетите на общината, свързани с повишаване на жизнения стандарт на населението, опазването на околната среда, недопускане на рискове и отрицателно въздействие върху здравето на хората, устойчивото и ефективно използване на природните ресурси.

5.4. Съдействие и насърчаване за използването на технологии за производство и потребление на енергия, произведена от възобновяеми източници и биогорива от местния бизнес.

Възможностите за използването на енергия от ВИ в това направление са свързани с:

- въвеждане на технологии и съоръжения, използващи енергия от ВИ при производствените процеси и дейности в предприятията;
- оползотворяване на отпадъците;

➤ използване на енергия от ВИ в сградите – проиводствени, търговски и административни.

Очакван ефект:

Използването на енергия от възобновяеми източници от предприятията води до намаляване на разходите за горива и енергия както за сградите, така и при производствените процеси. Допринася за технологичното обновяване на МСП, повишаването на конкурентоспособността на местната икономика и на хотелиерските услуги.

6. ПРОЕКТИ

6.1. Реализирани проекти.

6.1.1. Реализирани мерки и дейности, свързани с използването на енергия от ВИ:

Табл.б.1.

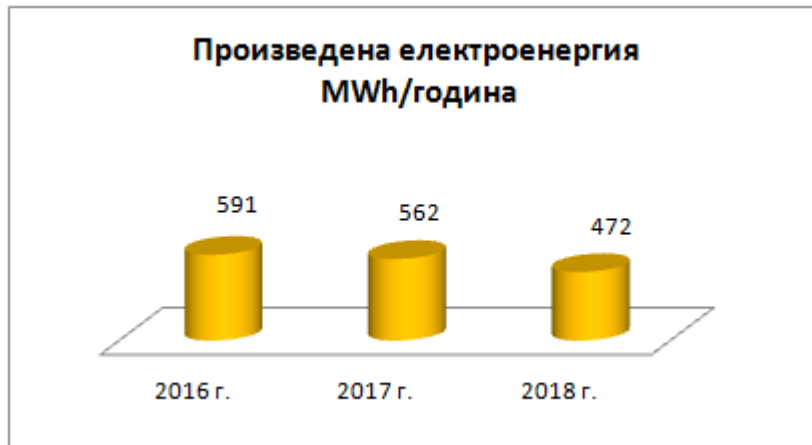
№	Мерки и дейности	Дата на реализация	Показател	Резултат
1.	Определяне на отговорно лице в общината за координиране и подпомагане изпълнението на общинската програма за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива	2016 г.	Административна мярка за насърчаване използването на ЕВИ	Подобряване организацията по изпълнението на програмата
2.	Инсталиране на котел на биомаса (пелети) при изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност в сградата на ОУ „Христо Ботев” – с. Дъбница	2016 г.	Котел на биомаса (пелети)	Използване на топлинна енергия, получена от ВИ (биомаса)
3.	Инсталиране на котел на биомаса (пелети) при изпълнение на мерки за повишаване на енергийната ефективност в сградата на ОДЗ „Детелина” – с.Огняново	2016 г..	Котел на биомаса (пелети)	Използване на топлинна енергия, получена от ВИ (биомаса)
5.	Изграждане на улично фотоволтаично осветление (о.т. 24-85) – с. Огняново	2016 г.	Соларно осветление	Използване на електрическа енергия, получена от ВИ (слънчева

№	Мерки и дейности	Дата на реализация	Показател	Резултат
				енергия)
6.	Промяна на горивната база – при отоплението на сградите на две училища и една детска градина се въвежда използването на пелети	2017 - 2018 г.	Котел на биомаса (пелети)	Използване на топлинна енергия, получена от ВИ (биомаса)

6.1.2. Енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници.

На територията на община Гърмен има 5 енергийни обекта в експлоатация за производство на енергия от възобновяеми източници – фотоволтаични централи с общата инсталирана мощност 0.5455 MW.

Произведеното количество електроенергия от тези обекти през 2016, 2017 и 2018 г. са показани на фигурата по-долу.



Източник: АУЕР

Фиг. 6.1. Произведена електроенергия от ВИ за 2016, 2017, 2018 г.

Използване на енергия от възобновяеми източници в жилищните сгради и сгради в областта на хотелиерството – инсталирани слънчеви колектори за осигуряване на битова гореща вода и изградени локални системи за отопление.

6.2. Проекти за реализация.

Табл.6.2

№	Проект	Срок	Показател	Резултат
1.	Повишаване на административния капацитет във връзка с използването на енергия от ВИ в общината	2019 – 2021 г.	Административна мярка за насърчаване използването на ЕВИ	Предпоставка за успешно реализиране на проекти с използване на ЕВИ
2.	Провеждане на информационни кампании за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на използване на енергията от възобновяеми източници и биогорива	ежегодно	Административна мярка за насърчаване използването на ЕВИ	Промяна на поведението
3.	Провеждане на обучителни кампании във връзка с използване на енергията от възобновяеми източници и биогорива	ежегодно	Административна мярка за насърчаване използването на ЕВИ	Промяна на поведението
4.	Предпроектно проучване и реализиране на проекти за използване на енергия от ВИ при подобряване на енергийната ефективност на сградите на общинска администрация Гърмен и кметствата в Огняново, Балдево, Долно Дряново, Рибново, Дебрен и Ореше	2019 – 2021 г.	Инсталация за ЕВИ в с-р „Услуги”	Произведена и потребена енергия от ВИ, спестени емисии
5.	Предпроектно проучване и реализиране на проекти за използване на енергия от ВИ при подобряване на енергийната ефективност на сградите на здравните служби в населените места .	2019 – 2021 г.	Инсталация за ЕВИ в с-р „Услуги”	Произведена и потребена енергия от ВИ, спестени емисии
6.	Предпроектно проучване и реализиране на проекти за използване на енергия от ВИ при	2019 – 2021 г.	Инсталация за ЕВИ в с-р „Услуги”	Произведена и потребена енергия от ВИ,

Община ГЪРМЕН - Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива до 2021 г.

№	Проект	Срок	Показател	Резултат
	подобряване на енергийната ефективност на сградите на читалищата в общината			спестени емисии
7.	Предпроектно проучване и реализиране на проекти за използване на енергия от ВИ при подобряване на енергийната ефективност на сградите на СОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ в с. Гърмен и СОУ „Йордан Йовков“ в с. Рибново	2019 – 2021 г.	Инсталация за ЕВИ в с-р „Услуги“	Произведена и потребена енергия от ВИ, спестени емисии
8.	Предпроектно проучване и реализиране на проекти за използване на енергия от ВИ при изграждане или реконструкция, основно обновяване, основен ремонт или преустройство на сгради - общинска собственост в община Гърмен	2019 – 2021 г.	Инсталация за ЕВИ в с-р „Услуги“	Произведена и потребена енергия от ВИ, спестени емисии
9.	Проучване възможностите за използване на енергия от ВЕИ при изграждане и реконструкция на външно изкуствено осветление на улици, площади, паркове, градини и други недвижими имоти – публична общинска собственост	2019 – 2021 г.	Предпроектно проучване за използване на ЕВИ	Предпоставка за успешно реализиране на мерки по използване на ЕВИ
10.	Предпроектно проучване и реализация на проекти за използване на енергия от ВИ при обновяването и благоустройството на публичните пространства, зони за отдих и др.	2019 – 2021 г.	Инсталация за ЕВИ в с-р „Услуги“	Произведена и потребена енергия от ВИ, спестени емисии
11.	Проучване и анализ на възможностите за оползотворяването на дървесни и твърди селскостопански отпадъци чрез преработката им в пелети или чипс	2019 – 2021 г.	Предпроектно проучване за използване на ЕВИ	Предпоставка за успешно реализиране на проекти с използване на ЕВИ
12.	Проучване възможностите за	2019 –	Предпроектно	Предпоставка

№	Проект	Срок	Показател	Резултат
	отглеждане на бързорастяща дървесина върху нарушени терени, при рекултивация на сметища и др.	2021 г.	проучване за използване на ЕВИ	за успешно реализиране на проекти с използване на ЕВИ
13.	Популяризиране на възможностите, предимствата и практическите аспекти, свързани с навлизането на екологичните превозни средства и развитието на електрическата мобилност у нас.	2019 – 2021 г.	Административна мярка за насърчаване използването на ЕВИ	Промяна на поведението, по-ефективно интегриране

7. ИЗТОЧНИЦИ И СХЕМИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ

Подходи на финансиране на общинските програми:

- **Подход „отгоре – надолу”**: състои се в анализ на съществуващата законова рамка за формиране на общинския бюджет, както и на тенденциите в нейното развитие.

При този подход се извършат следните действия:

- прогнозиране на общинския бюджет за периода на действие на програмата;
- преглед на очакванията за промени в националната и общинската данъчна политика и въздействието им върху приходите на общината и проучване на очакванията за извънбюджетни приходи на общината;
- използване на специализирани източници като: оперативни програми, кредитни линии за енергийна ефективност и възобновяема енергия (ЕБВР), Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници”, Национална схема за зелени инвестиции (Национален доверителен фонд), договори с гарантиран резултат (ЕСКО договори или финансиране от трета страна).

- **Подход „отдолу – нагоре”**: основава се на комплексни оценки на възможностите на общината да осигури индивидуален праг на финансовите си средства (примерно: жител на общината, ученик в училище, пациент в болницата, и т.н.) или публично-частно партньорство.

Комбинацията на тези два подхода може да доведе до предварителното определяне на финансовата рамка на програмата.

Основните източници на финансиране са:

- Държавни субсидии – републикански бюджет;
- Общински бюджет;
- Собствени средства на заинтересованите лица;
- Договори с гарантиран резултат;
- Публично частно партньорство;
- Финансиране по Оперативни програми;
- Финансови схеми по Национални и европейски програми;
- Кредити с грантове по специализираните кредитни линии.

Възможности за финансиране на мерки за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници:

Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" (ФЕЕВИ)

ФЕЕВИ е специализирана институция за финансиране на инвестиционни проекти в областта на енергийната ефективност и предлага финансови продукти в три основни категории:

- ✓ нисколихвени кредити;
- ✓ часични кредитни гаранции;
- ✓ портфейлни гаранции

Бенефициенти:

Общини, корпоративни клиенти и физически лица.

Фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници" насочва финансовите си средства към подпомагане на следните типове инвестиционни проекти:

- **Саниране на сгради** във всички сектори – индустриални, търговски, многофамилни жилищни, еднофамилни и общински сгради от всички йерархични нива; постройки на здравеопазващите институции; училища, университети и сгради, предвидени за културна дейност.
- Подобряване на топлоизточника и топлопреносната мрежа.

- Улично осветление
- Други случаи на крайно потребление на енергия и проекти с използване на енергия от възобновяеми източници.

За търговски дружества:

- Закупуване на оборудване, машини и инструменти;
- техническа помощ и консултации при инсталиране на озакупеното оборудване;
- обучение на служители за използване на оборудването;
- транспортни и логистични услуги.

Всички проекти за енергийна ефективност, одобрени и подпомагани от ФЕЕ, трябва да отговарят на следните изисквания:

- да внедрява утвърдена технология
- стойността на проекта да бъде между 30 хил. лв. и 3 млн. лв.
- дяловото участие на кредитополучателя да е не по-малко от 10% при съвместно кредитиране "ФЕЕВИ - търговска банка" и 25% при самостоятелно кредитиране от ФЕЕВИ
- срок на възвръщаемост до 7 години.

Необходимо условие за успешно кандидатстване на проекти във ФЕЕ е наличието на детайлно енергийно обследване, позволяващо енергиен анализ и избор на енергоспестяващите мерки.

Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014 – 2020

Приоритетна ос 3 „Енергийна и ресурсна ефективност” по тази програма ще предостави целенасочена подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори и насърчаване на ефективното използване на ресурсите. Интервенциите по приоритетна ос 3 са обединени в два инвестиционни приоритета:

- Инвестиционен приоритет 3.1.: „Енергийни технологии и енергийна ефективност”
- Инвестиционен приоритет 3.2.: „Ресурсна ефективност”

- **Инвестиционен приоритет 3.1.: „Енергийни технологии и енергийна ефективност”**

Специфична цел 3.1.: Намалване на енергийната интензивност на икономиката

Подкрепа за повишаване на енергийната ефективност в предприятията – включва изготвяне и провеждане на обследвания за енергийна ефективност в предприятията, както и последващо прилагане на препоръчаните в одитните доклади мерки. Подкрепата включва инвестиции в дълготрайни материални и нематериални активи, системи за енергиен мениджмънт, вкл. ИКТ базирани системи за управление на енергийната ефективност, повторно използване на остатъчната топлинна енергия в промишлеността и подпомагане на високоефективни микро и малки когенерации и модернизация на мрежи и др., които водят до повишаване на енергийната ефективност в подкрепените предприятия. Ще се подкрепят като съпътстващи дейности и такива, свързани с използване на енергия от ВИ за собствено потребление (електрическа и топлинна енергия и енергия за охлаждане).

Очакваният ефект от тези подкрепени дейности е свързан с повишаване на енергийната ефективност на подкрепените предприятия, което ще доведе до намаляване на производствените им разходи, повишаване на екологосъобразността им и увеличаване на конкурентоспособността им. От своя страна това ще има положителен ефект не само върху конкретните подкрепени предприятия, но и върху цялата икономика.

Бенефициенти:

съществуващи предприятия (извън сектора на търговия и услуги)

- **Инвестиционен приоритет 3.2.: „Ресурсна ефективност”**

Специфична цел 3.2.: Повишаване на дела на МСП с внедрени мерки за ефективно използване на ресурсите.

Дейности за подкрепа от инвестиционния приоритет

Подкрепата в рамките на инвестиционния приоритет ще бъде съсредоточена, без да се ограничава, до подкрепа за пилотни и демонстрационни инициативи за повишаване ефективното използване на ресурсите в предприятия и/или групи предприятия.

В рамките на пилотните и демонстрационните инициативи за повишаване на ефективното използване на ресурсите в предприятия и/или групи предприятия ще се подкрепят мерки за подобряване на ресурсната ефективност и устойчиво използване на суровините, вкл. промишлена симбиоза: внедряване на

високо-технологични и ИКТ решения за оптимизиране на производствените процеси и намаляване използването на суровини; внедряване на съвременни технологии за влагане на отпадъците като суровина в ново производство и/или други алтернативни приложения; внедряване на съвременни безотпадни технологии, вкл. и подмяна на морално остаряло и ресурсоемко оборудване; внедряване на иновационни производствени материали и повишаване използването на рециклируеми материали, вкл. и чрез инвестиции за пригаждане на съществуващото оборудване към характеристиките на новите продукти; въвеждане на оборотни цикли за използване на водите в производствените процеси. Относно резултатите ще бъде приложено изискване за разпространение с цел мултиплициращ ефект и ефект на капитализиране (capitalization).

Очакваният ефект от тези дейности се изразява в подобряване на информираността относно ефективното използване на ресурсите в подкрепените МСП, повишаване на симбиозата между предприятията по веригата на стойността, което постепенно да доведе до подобряване ефективността на производствените процеси, намаляване себестойността на продукцията им и повишаване на тяхната конкурентоспособност.

Бенефициенти:

МСП от преработващата промишленост

Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

В съответствие с целите на политиката на ЕС за развитие на селските райони Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. има три цели:

1. Повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработваща промишленост;
2. Опазване на екосистемите и устойчиво управление, използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, предотвратяване на климатичните промени и приспособяване към тях;
3. Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

Мерки, свързани с насърчаване на ефективността на използване на ресурсите и подкрепа на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика.

Мярка 4: Инвестиции в материални активи

Инвестиционната подкрепа по мярката е от изключително важно значение както за земеделските стопанства, така и за предприятията от преработвателната промишленост.

Подмярка 4.1. Инвестиции в земеделски стопанства

Подкрепата ще бъде насочена към инвестиции в земеделски стопанства, сред които и:

Инвестиции за модернизация и механизация, пряко свързани с намаляване на производствените разходи и повишаване производителността на труда;

Инвестиции в съоръжения и оборудване за напояване/отводняване, включващи изграждането на нови и подобряване на съществуващи мрежи в стопанствата;

Инвестиции, пряко свързани с подобряване на енергийната ефективност на стопанствата;

Инвестиции за създаване и/или презасаждане на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;

Инвестиции за производство на биоенергия за нуждите на земеделските стопанства.

По мярката не се подпомагат инвестиции, за които е установено, че ще оказват отрицателно въздействие върху околната среда.

Бенефициенти:

Земеделски производители (физически и юридически лица);

Групи на производители.

Подмярка 4.2. Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопанска продукция

Подкрепа се предоставя за инвестиции в материални и/или нематериални активи, подобряващи цялостната дейност на предприятията, сред които и:

Инвестиции свързани с изграждане, придобиване и модернизиране на сгради и други недвижими активи, необходими за производството и маркетинга;

Инвестиции в инсталиране на нови машини и оборудване за подобряване на производствения процес и маркетинга;

Инвестиции в активи за съхранение, преработка, пакетиране, охлаждане, замразяване и сушене с цел запазване качеството на продукцията;

Инвестиции в специализирани транспортни средства за превоз на суровини и/или готова продукция, включително хладилни транспортни средства;

Преработка на биомаса за производство на енергия от възобновяеми енергийни източници;

Инвестиции за постигане на съответствие със стандартите на Общността, включително пречиствателни съоръжения

По мярката не се подпомагат инвестиции, за които е установено, че ще оказват отрицателно въздействие върху околната среда;

Бенефициенти:

Земеделски производители (физически и юридически лица), регистрирани съгласно Закона за подпомагане на земеделските производители и Групи на производители;

Предприятия (физически и юридически лица).

Кандидатите следва да отговарят на критериите за микро-, малко или средно предприятие и да са регистрирани по Търговския закон или Закона за кооперациите.

Кандидати, земеделски производители, които отговарят на определението за „малко стопанство“ няма да бъдат подпомагани по мярката.

Подмярка 4.3. Инвестиции в инфраструктура

Подпомагане за възстановяване, реконструкция и модернизация на съществуваща или изграждане на нова инфраструктура за напояване и отводняване на земеделските земи във връзка с повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства за успешното адаптирането на земеделието към климатичните промени в страната чрез въвеждане на съвременни хидромелиоративни практики, прилагани за маломерни и уедрени имоти чрез инвестиции, сред които:

Инвестиции, свързани с осигуряване надежден достъп до земеделски и горски имоти, като: изграждане на нови или рехабилитация на съществуващи селскостопански и горски пътища, алеи и пътеки, включително прилежащите им

пътни съоръжения, като водостоци, мостове, бродове, укрепителни съоръжения и системи за предупреждение;

Инвестиции, осигуряващи ефективно, рационално и екологосъобразно управление на наличните водни ресурси;

Изграждане на нова и/или реконструкция и модернизация на съществуваща инфраструктура за напояване;

Бенефициенти:

Групи на производители, в случаите на ползване на инфраструктура, работеща на технологичен принцип;

Общини;

Държавни предприятия;

Търговски дружества (юридически лица);

Сдружения за напояване.

Мярка 6. Развитие на стопанства и предприятия

Подмярка 6.1. Стартова помощ за млади земезелски производители

Сред допустимите разходи по подмярката са и разходите за:

Закупуване на движими дълготрайни материални активи (машини, съоръжения, оборудване или специализирани транспортни средства);

Закупуване, строителство, модернизиране на недвижими дълготрайни материални активи;

Създаване и/или презасаждане, и/или възстановяване на трайни насаждения, десертни лозя, медоносни дървесни видове за производство на мед и бързорастящи храсти и дървесни видове за производство на биоенергия;

Бенефициенти са земеделски производители – физически лица, еднолични търговци или ЕООД, които отговарят на определени критерии за допустимост.

Общият размер на помощта не може да надвишава 25 000 евро на бенефициент.

Мярка 7. Основни услуги и обновяване на селата в селските райони

Подмярка 7.2. Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура, включително инвестиции в енергия от възобновяеми източници и спестяване на енергия

Операциите по подмярката включват:

Инвестиции за строителство, реконструкция и/или рехабилитация на нови и съществуващи общински пътища, и улици, тротоари, и съоръженията, и принадлежностите към тях;

Инвестиции за изграждане, реконструкцията и/или рехабилитацията на водоснабдителни системи и съоръжения в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони;

Инвестиции за доизграждане, без ново строителство на канализационната мрежа в агломерации с под 2 000 е.ж. в селските райони;

Инвестиции за изграждане и/или обновяване на озеленените площи, за широко обществено ползване, предназначени за трайно задоволяване на обществени потребности от общинско значение - паркове, градини, улично озеленяване, междублокови пространства, гробищни паркове, включително съоръженията към тях, както и за изграждане към тях на системи за видеонаблюдение за осъществяване на мерки за повишаване на сигурността и предотвратяване на престъпността;

Инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на социална инфраструктура за предоставяне на услуги, които не са част от процеса на деинституционализация на деца или възрастни;

Инвестиции за реконструкция и/или ремонт на общински сгради, в които се предоставят обществени услуги, в това число и дейности по вертикалната планировка, подобряване на прилежащите пространства;

Инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура;

Инвестиции за изграждане, реконструкция, ремонт, реставрация, закупуване на оборудване и/или обзавеждане на културни центрове, театри, читалища, библиотеки, музеи, галерии, изложбени зали и други обекти, свързани с културния живот, включително мобилни такива, включително и дейности по вертикалната планировка и подобряване на прилежащите пространства;

Инвестиции за реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на образователна инфраструктура с местно значение в селските райони;

Бенефициенти:

Общини;

Юридически лица с нестопанска цел;

Читалища;

Общински предприятия;

Търговски дружества по Търговския закон чиито собственик на капитала е общината.

Суми и размер на помощта:

За общини, ЮЛНЦ и читалища се предвижда 100% финансиране в случай, че не е налично генериране на приходи.

В случаите за ЮЛНЦ и читалища, когато се установи потенциал за генериране на приходи 75% финансиране.

За общински предприятия и търговски дружества по Търговския закон, чиито собственик на капитала е общината в зависимост от нотифицираната държавна помощ.

Национален доверителен екофонд

Националният Доверителен Екофонд (НДЕФ) е основан през октомври 1995 година. Фондът управлява средства предоставени целево от държавния бюджет, включително по силата на суап сделки за замяна на "Дълг срещу околна среда" и "Дълг срещу Природа".

Средства също се набират от международна търговия с предписани емисионни единици (ПЕЕ) за парникови газове, от продажба на квоти за емисии на парникови газове за авиационни дейности, както и на средства, предоставени на база на други видове споразумения с международни, чуждестранни или български източници на финансиране, предназначени за опазване на околната среда в Република България.

Фондът допринася за изпълнение на политиката на Българското правителство и поетите от страната международни ангажименти в областта на опазване на околната среда.

Във фонда се управляват програмите:

Инвестиционна Програма за Климата (ИПК)

Национална схема за зелени инвестиции (НСЗИ)

Дълг срещу околната среда

Фонд защитени територии

Национална схема за зелени инвестиции

Предмет на финансиране:

- ✓ ЕЕ в сгради (вкл. соларни инсталации на сгради) и в индустрията;
- ✓ смяна на горивната база;
- ✓ когенерация;
- ✓ проекти в транспортния сектор, свързани с предоставяне на обществен транспорт – смяна на горивната база от дизел/бензин на устойчиви горива
- ✓ производство на енергия от ВИ за собствено потребление

Бенефициенти:

Общини, държавни институции, сдружения на собственици, търговци, юридически лица с нестопанска цел

Договори с гарантиран резултат

Договорите с гарантиран резултат (ЕСКО договори) имат за предмет изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност в сгради, предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, като възстановяването на направените инвестиции и изплащането на дължимото на изпълнителя възнаграждение се извършват за сметка на реализираните икономии на енергия.

Договор с гарантиран резултат се сключва след извършено обследване за енергийна ефективност и издаден сертификат за енергийни характеристики, удостоверяващ актуалното състояние на енергопотреблението в сградата, или след извършено обследване за енергийна ефективност на предприятието, промишлената система или системата за външно изкуствено осветление – обект на договора.

Изпълнителите осигуряват извършването на услугата, изцяло или частично, със собствени средства и/или поемат задължение да осигурят финансирането им от трето лице.

Те носят финансовия риск, както и техническия и търговския риск за изпълнение на предвидените в договора дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност и за достигане на гарантирания с договора резултат.

Услугите по ЕСКО договори осигуряват достигането на нормативно изискващия се клас на енергопотребление за сградата – предмет на договора.

Публично-частно партньорство

Публично-частно партньорство е дългосрочно договорно сътрудничество между един или повече публични партньори, от една страна, и един или повече частни партньори, от друга страна, за извършването на дейност от обществен интерес при постигане на по-добра стойност на вложените публични средства и при разпределение на рисковете между партньорите, което се осъществява при условията и по реда на Закона за публично-частното партньорство.

Необходимостта от развита публична инфраструктура, като двигател на икономическото развитие на страната, и ограничените бюджетни средства за нейното изграждане и поддържане, са основните предпоставки за възникването и разпространението на тази форма на сътрудничество между публичните органи и частния сектор. Основните характеристики и предимства на публично-частното партньорство са:

- дългосрочен договор между публичен и частен партньор за предоставяне на услуги от обществен интерес, базиран на нови или подобрени активи;

- частният партньор участва във всички етапи на реализацията на проекта - проектиране, строителство, финансиране, поддържане и/или експлоатацията на обекта;

- публичният орган дефинира целите, определя изискванията за качество и количество и контролира изпълнението;

- частният партньор финансира изцяло и по-голяма част от реализацията на проекта;

- справедливо разпределение на рисковете между партньорите на база на това кой може по-добре да се справи с тях;

- механизмът на плащане от публичния сектор се обвързва с изпълнението;

- подобряване на управлението на обекта и повишаване качеството на услугите.

Европейски фонд за енергийна ефективност (EEEF)

Европейският фонд за енергийна ефективност (ЕЕЕФ) е иновативно публично-частно партньорство, чиято цел е смекчаване изменението на климата чрез пазарно финансиране в страните-членки на Европейския съюз.

За постигане целите си по опазване на околната среда ЕЕЕФ предлага финансиране за следните категории проекти:

- ✓ подобряване на енергийната ефективност;
- ✓ проекти за производство на възобновяема енергия с малка мощност;
- ✓ чист градски транспорт.

Бенефициенти:

Общински, местни и регионални власти.

Публични и частни лица, действащи от името на тези власти (предприятия за комунални услуги, предприятия за обществен транспорт, университети и др.)

Критерии за допустимост на инвестиционните проекти:

- общи критерии за допустимост (обвързване с община; ангажимент на общината за смекчаване изменението на климата; намаляване на емисиите на CO₂ с поне 20% до 2020 г.; използване на утвърдени технологии);
- специфични критерии за допустимост за конкретната технология;
- предпочитан размер на проекта - от 5 до 25 млн.€;
- съвместимост с приложимото европейско законодателство.

Важно предимство на ЕЕЕФ е неговата програма за техническа помощ, която покрива безвъзмездно до 90% от началните разходи за разработване на проекта, но при условие, че инвестиционната програма бъде финансирана от фонда. Техническата помощ цели да преодолее вакуума между устойчивите планове за енергийно развитие и реалните капиталовложения чрез подпомагане на всички дейности, необходими за превръщането на инвестицията в устойчив енергиен проект.

Програмата за кредитиране на енергийната ефективност в дома (REECL)

Програмата REECL предоставя на домакинства, сдружения на етажни собственици или фирми за услуги (професионални домоуправители, ЕСКО, предприемачи и строители) от цялата страна възможност да се възползват от

предимствата на енергийната ефективност и да получат целеви кредити и безвъзмездна финансова помощ чрез мрежата на български търговски банки – партньори на програмата.

Безвъзмездна насърчителна помощ

Безвъзмездна насърчителна помощ се предоставя в рамките на Програмата за енергийна ефективност в дома (REECL), при условие, че е ползван целеви кредит от българска финансова институция, участваща в тази програма.

Еднофамилна или двуфамилна къща: При спазване на правилата и условията на Програма REECL кредитополучателят (физическо или юридическо лице) има право да получи безвъзмездна помощ в размер на по-малкото от 15% от допустимите разходи за енергоспестяващи технологии, определени от Проектен офис REECL, или 15% от главницата на кредита за финансиране на:

- доставка и монтаж на една или повече допустими енергоспестяващите мерки в законно-съществуваща къща
- допустими разходи⁴ по строително-монтажни работи на къща в строеж

Многофамилен блок: При спазване на правилата и условията на Програма REECL кредитополучателят (физическо или юридическо лице) има право да получи безвъзмездна помощ в размер на 15% от главницата на кредита за финансиране на доставка и монтаж на допустими енергоспестяващите мерки⁶, изпълнени в поне три самостоятелни жилищни единици по одобрено проектно досие⁷ за енергоспестяващ ремонт на целия законно-съществуващ блок.

За блок в строеж кредитополучателят има право да получи безвъзмездна помощ в размер на 10% от допустимите разходи по строително-монтажните работи.

Максималната кумулативна безвъзмездна помощ за кредитополучател физическо лице е левовият еквивалент на €7,500, а за юридическо лице – €100,000.

Максималната кумулативна сума на кредитиране на обект еднофамилна или двуфамилна къща не може да превишава левовия еквивалент на €50,000, а за многофамилен блок – €1,000,000.

Кредитополучателят трябва да кандидатства за полагаемата се помощ след успешно завършване на строително-монтажните работи, финансирани със кредит по програма REECL от участваща финансова институция, но не по-късно от 4

месеца след датата на отпускане на кредита при съществуващи сгради в ремонт или в рамките на договорно определения краен срок за въвеждане в експлоатация при сгради в строеж.

Средствата се предоставят на утвърдени български търговски банки за отпускане на кредити за енергоспестяващи мерки в българските домове.

Те включват:

- ✓ енергоефективни прозорци;
- ✓ изолация на стени, подове и покриви;
- ✓ ефективни печки и котли на биомаса;
- ✓ слънчеви нагреватели за вода;
- ✓ ефективни газови котли и газификационни системи;
- ✓ термопомпени климатични системи;
- ✓ интегрирани в сградата фотоволтаични системи;
- ✓ абонатни станции и сградни инсталации;
- ✓ рекуперативни вентилационни системи и
- ✓ енергоефективни асансьори.

Кредити и безвъзмездна финансова помощ по Програмата REECL се предлагат на потенциалните кредитополучатели до 31 август 2019 г.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021

С финансов ресурс от 115 млн. евро, предоставени от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия (донори), ще бъдат финансирани проекти за местно развитие и намаляване на бедността, енергийна ефективност и сигурност, опазване на околната среда и развитие на предприемачеството в областта на културата.

В програмна област „Възобновяема енергия, енергийна ефективност и сигурност на енергийните доставки“ е предвидена финансов помощ в размер на 32 941 176 евро (28 млн. евро безвъзмездна помощ, предоставена от Финансовия механизъм на ЕИП + 4,9 млн. евро национално съфинансиране) за проекти в следните сфери:

- ✓ подобряване на енергийната ефективност в производството, разпределението и/или крайното потребление на енергия (индустриалния сектор и домакинствата);
- ✓ производството на енергия от възобновяеми източници (основно хидроелектрическа и геотермалната енергия) и/или нейното разпределение;
- ✓ оползотворяване на енергия от отпадъци при индустриалните процеси;
- ✓ сигурност на енергийните доставки чрез диверсификация; – политики за използване на енергията от възобновяеми източници във всички сектори на икономиката;
- ✓ развитието на енергийните пазари и подобряване на газовата и електрическата инфраструктура.

Програмата цели редуцирането на емисиите на парникови газове и/или тяхното елиминиране чрез осъществяване на мерки за енергийна ефективност при разумни разходи – безвъзмездната помощ се предвижда да бъде не-повече от 150 евро за t CO₂ eq./a редуцирани/елиминирани емисии на парникови газове. Приоритетно ще бъдат подпомагани двустранните партньорства, предлагащи добавена стойност.

Програма за трансгранично сътрудничество България-Македония 2014-2020

Програмната територия от българска страна включва две области - Благоевград и Кюстендил

Приоритетни оси:

1. Околна среда
2. Туризм
3. Конкурентиспособност
4. Техническа помощ

Бенефициени могат да бъдат национални, регионални и местни власти, образователни и социални институции, културни институции, структури за подкрепа на бизнеса, НПО и др.

Сред допустимите дейности са:

По ос 1 - дребномащабни инвестиции, свързани с рециклирането и събирането на отпадъците, дребномащабни инвестиции във възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) и енергийната ефективност в публичната инфраструктура;

По ос 3 – съвместни подходи и насърчаване, развитие и внедряване на иновации в стопанските субекти; обмен на опит в иновативни инструменти и продукти и съвместни действия за стимулиране на растежа на иновативни индустрии (например биоземеделие, екологични технологии, енергоспестяването и др.)

8. НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА РЕАЛИЗИРАНИТЕ ПРОЕКТИ

Наблюдението и отчитането на общинските програми се извършва от общинските съвети, които определят достигнатите нива на потребление на енергия от възобновяеми източници на територията на общината, вследствие изпълнението на програмата, пред областния управител и Изпълнителния директор на АУЕР.

За успешния мониторинг на програмите е необходимо да се прави периодична оценка на постигнатите резултати, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати, което служи като основа за определяне реализацията на проектите.

Нормативно е установено изискването за предоставяне на информация за изпълнението на общинските програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (чл.8, ал.2 от Наредба № РД-16-558 от 08.05.2012г.).

Резултатите от изпълнението на подобни програми не винаги са очевидни и това затруднява тяхната измеримост и оценка. Често въздействието от изпълнението на някои дейности и мерки представлява ефект с натрупване, а това може допълнително да усложни анализа и оценката на резултатите.

Затова една от най-важните фази на процеса на разработване на ОПНИЕВИБГ е мониторинга, който включва наблюдението, оценката и контрола на изпълнението на дейностите и мерките.

Мониторингът е свързан тясно с всички фази по оценката на изпълнението на програмата. Наблюдението, оценката и контрола са важни, тъй като тези дейности позволяват да се предприемат коригиращи действия ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят. Важно е да се дава и отчет за напредъка при постигане на генералните цели като се изготвят междинни и годишни отчети (доклади), на базата на които следва да бъдат предприемани последващите действия.

За да може да се упражнява контрол върху изпълнението на ОПНИЕВИБГ, въз основа на оценките от постигнатите резултати спрямо поставените цели, е необходимо да се използва набор от показатели. Те трябва да бъдат предварително или достатъчно рано определени по отношение на изпълнението на стратегическия документ, за да могат да бъдат използвани получените от тях данни. В повечето случаи това ще бъдат целеви стойности, които в агрегиран вид ще съответстват на целите на стратегическия документ. Мониторингът осигурява текуща информация, която помага да се отчете напредъка (успеха или неуспеха) на стратегическия документ.

С цел наблюдението и контрола на изпълнението на ОПНИЕВИБГ е необходимо да бъдат разработени:

- индикатори/показатели за това какво и как ще се наблюдава;
- периодичност на събираната информация;
- периодичност на изготвяне на съответните доклади;
- отговорности по изпълнението и осъществяването на мониторинг.

I. ИНДИКАТОРИ ЗА МОНИТОРИНГ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ В ОБЩИНАТА.

Табл.8.1.

№	СЕКТОР	ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТИ	Брой (т)	ИНДИКАТОРИ	ГОДИШНО ИЗПЪЛНЕНИЕ ЗА ПЕРИОДА					
					2019		2020		2021	
					Брой (т)	%	Брой (т)	%	Брой (т)	%
1	Промислени предприятия	Експлоатационни единици (1)		Експлоатационни единици с инсталации ВЕИ		0.0		0.0		0.0
2	Транспорт	Транспортни единици		Трансп.единици с БГЕ(2)		0.0		0.0		0.0
3	Услуги	Обществени сгради (3)		Инсталации ВЕИ в обществени сгради		0.0		0.0		0.0
4	Домакинства	Жилищни сгради (4)		Инсталации ВЕИ в жилищни сгради		0.0		0.0		0.0
5	Селско и горско стопанство	Отпадъци		Оползотворени отпадъци за ВЕИ (5)		0.0		0.0		0.0
ОБЩО С НАТРУПВАНЕ:						0.0		0.0		0.0

ЗАБЕЛЕЖКИ:

1) Експлоатационни единици - производствени процеси и/или сгради, използващи енергия за отопление и/или охлаждане, в които е технически възможно и икономически целесъобразно въвеждането в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници;

2) Брой транспортни единици с използване на биогорива или електроенергия - общински МПС, които използват конвенционално гориво, смесено с биогориво, само биогориво или електроенергия през цялото време на експлоатация;

3) *Обществени сгради* означава сградите общинска собственост, използващи енергия за отопление и/или охлаждане, в които е технически възможно и икономически целесъобразно въвеждането в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници. В този случай, най-малко 15% от общото количество топлинна енергия и енергия за охлаждане, необходима на сградата, трябва да бъде произведена от възобновяеми източници;

4) *Жилищни сгради* означава сгради, използващи енергия за отопление и/или охлаждане, в които е технически възможно и икономически целесъобразно въвеждането в експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници. В този случай, най-малко 15% от общото количество топлинна енергия и енергия за охлаждане, необходима на сградата, трябва да бъде произведена от възобновяеми източници;

5) *Оползотворени отпадъци за ВЕИ* означава сумарното количество селскостопански остатъци, като например слама, обелки от зеленчуци и плодове, отпадъци и остатъци от горската промишленост, като шума и остатъци от дейността на дъскорезниците, хранителни отпадъци и компоненти на биомасата от твърди битови отпадъци, преработени и използвани за производство на топлинна енергия чрез изгаряне в инсталации с ефективност на преобразуването най-малко 85 на сто при жилищни и обществени сгради и 70 на сто при промишлени сгради.

II. ПЕРИОДИЧНОСТ НА СЪБИРАНАТА ИНФОРМАЦИЯ.

С цел осигуряване на достъпност и разполагаемост на информацията, събирана при условията и по реда на ЗЕВИ, в АУЕР се създава, поддържа и актуализира Национална информационна система за потенциала, производството и потреблението на енергия от възобновяеми източници в Република България.

За осигуряване на достъпност чрез НИС се предоставя:

1) информация за националните цели за производство и потребление на енергия от възобновяеми източници общо и по сектори;

2) докладите за изпълнението на НПДЕВИ;

3) квалификационни схеми за обучение за придобиване на професионална квалификация за монтажник на системи за ВЕИ;

4) списък за придобиване на професионална квалификация за дейностите по придобиване на професионална квалификация за монтажник на системи за ВЕИ;

5) списък на лицата, които осъществяват одит за съответствието на биогоривата и течните горива от биомаса с критериите за устойчивост;

6) информация за мерки за стимулиране на производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници и газ от възобновяеми източници;

7) информация за мерки за стимулиране на производството и потреблението на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;

8) информация за семинари, конференции и други мероприятия, свързани с производството и потреблението на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, на газ от възобновяеми източници, както и с производството и потреблението на биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;

9) информация за чистите ползи, разходите на енергия и енергийната ефективност на оборудването и системите за производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, предоставяна от доставчиците на оборудване и системи;

10) информация за обучителни и информационни кампании за мерките за подпомагане, ползите и практическите особености на развитието и използването на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници, газ от възобновяеми източници, биогорива и енергия от възобновяеми източници в транспорта;

11) информация за реда за разглеждане на заявленията за издаване на разрешения, сертификати и лицензии за енергийни обекти за производство на енергия от възобновяеми източници;

12) друга информация.

Информацията, упомената по-горе се предоставя от:

a. производителите, операторите на мрежи, обществения доставчик и крайните снабдителите за електрическата енергия;

b. производителите и топлопреносните предприятия за топлинната енергия и енергията за охлаждане, производителите на газ от възобновяеми източници;

c. икономическите оператори по чл. 40, ал. 1;

d. разпространителите и крайните разпространители на биогорива и смесите им с течни горива от нефтен произход в транспорта;

e. лицата, които осъществяват одит за съответствието на биогоривата и течните горива от биомаса с критериите за устойчивост;

f. изпълнителния директор на фонд "Енергийна ефективност и възобновяеми източници";

g. доставчици на оборудване и системи за производство и потребление на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници;

h. доставчици на услуги по монтаж и поддръжка на инсталации за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане от възобновяеми източници;

i. органите на държавната и местната власт;

j. собствениците на сгради за обществено обслужване;

к. собствениците на индивидуални системи за производство на електрическа енергия, топлинна енергия и енергия за охлаждане.

III. ПЕРИОДИЧНОСТ НА ИЗГОТВЯНЕ НА СЪОТВЕТНИТЕ ДОКЛАДИ.

Информацията по чл. 4, ал. 3, т. 1 и 2 и ал. 4, т. 1, 4, 5, 6, 7 и 8 от Наредба РД-16-558/08.05.2012г се предоставя от съответните задължени лица за тримесечни и годишни периоди.

Тримесечната информация се подава до 25-о число на следващия месец, а годишната информация - до 31 януари на следващата календарна година.

Информацията по чл. 4, ал. 4, т. 2 и 3 от Наредба РД-16-558/08.05.2012г се предоставя при поискване от АУЕР.

Информацията се подава от задължените лица на хартиен и магнитен/оптичен носител или по електронен път при условията и по реда на Закона за електронния документ и електронния подпис.

IV. ОТГОВОРНОСТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА И ОСЪЩЕСТВЯВАНЕТО НА МОНИТОРИНГ.

Областните управители предоставят на изпълнителния директор на АУЕР информация относно изпълнението на програмите по чл. 9 в общините на територията на областта

Кметовете на общини организират изпълнението на програмите и предоставят на изпълнителния директор на АУЕР, на областните управители и на общинските съвети информация за изпълнението им.

Информацията се предоставя за изминалата календарна година в срок до 31 март на следващата година.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Краткосрочната програма на община Гърмен е част от националната и регионална политика за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива.

Програмата има отворен характер и през периода на действие ще се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от новопостъпилите данни, инвестиционни намерения, промяната на нормативната база и възможностите за финансиране.

10. ИЗПОЛЗВАНИ ИЗТОЧНИЦИ.

1. Енергийна стратегия на Република България до 2020г.
2. Закон за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ).
3. Закон за енергийната ефективност (ЗЕЕ).
4. Закон за публично-частното партньорство
5. Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
6. Втори национален доклад за напредъка на България в насърчаването и използването на енергия от възобновяеми източници
7. Указания на АУЕР за изготвяне на общински програми за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива
8. Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяемите енергийни източници 2005 – 2015 г.
9. Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на биомасата за периода 2008-2020 г.
10. Регионален план за развитие на Югозападен район за периода 2014-2020
11. Областна стратегия за развитие на област Благоевград 2014-2020
12. Общински план за развитие на община Гърмен за периода 2014г. – 2020г.
13. План за отопление с възобновяеми източници Родопския регион до 2030г., Черноморски изследователски енергиен център, 2016 г.
14. Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност” 2014 – 2020 г.
15. Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.
16. <http://www.nsi.bg/>
17. <http://www.strategy.bg/>
18. <http://www.mi.government.bg>
19. <http://www.mrrb.government.bg>
20. <http://www.seea.government.bg>
21. [http:// www.garmen.bg](http://www.garmen.bg)